در هر بار تمرین پناه‌گیری، در محل‌های امن پناه‌گیری کنید تا انجام این عمل در زمان وقوع زلزله، نیاز به صرف وقت نداشته باشد.

خالق بهترین فیلم تاریخ

سی‌وچهار سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۰ اکتبر ۱۹۸۵ میلادی، جرج اورسن ولز، از چهره‌های درخشان تاریخ سینما در ۷۰ سالگی درگذشت. ولز نزد مخاطبان سینما بیش از هر چیز با سومین فیلمش «همشهری کین» شناخته می‌شود. ایده‌ها و ابتکارات نوینی که در عرصه تصویر، صدا و حتی گریم در این فیلم به اجرا گذاشته شد بعدها از سوی دیگر سینماگران مورد استقبال و تقلید قرار گرفت. ولز به‌رغم شهرتی که خیلی زود -او «همشهری کین» را در ۲۵ سالگی ساخت- در هالیوود به دست آورد، هیچ وقت سینماگر مطلوب استودیوهای فیلمسازی نبود، زیرا به سازوکارهای نظام استودیویی تن نمی‌داد و همواره سعی داشت شأن خود را به‌عنوان یک سینماگر مستقل حفظ کند. «همشهری کین» همچنان در نظرسنجی‌های مختلف عنوان بهترین فیلم تاریخ سینما را از آن خود می‌کند.

تذکره

مطلوب توفیق و شاملو

«بنیانگذار کاریکاتور نوین ایران»، این عنوانی بود که جواد مجابی در دهه ۵۰ خورشیدی برای اردشیر محصص به کار برد و ظاهرا کسی هم مخالفت چندانی با آن نداشت. کاریکاتوریستی که زاده لاهیجان بود و در همان دهه ۵۰ به نیویورک مهاجرت کرد. او پیش از انقلاب کتاب‌های زیادی منتشر کرد که از آن میان می‌توان «اردشیر و صورتک‌هایش»، «اردشیر و هوای توفانی»، «تشریفات»، «شناسنامه»، «لحظه‌ها»، «وقایع اتفاقیه»، «طرح‌های آزاد»، «دیباچه»، «تبریکات» و... را نام برد. محصص زمانی در خصوص آثار خود گفته بود: «من آن‌چه را می‌بینم می‌کشم. به نظر من کاریکاتورها اسناد یک عصرند. همچنان که مدارک رسمی، اعلامیه‌های دولتی و گزارش‌های پارلمانی نیز چنین هستند.» جالب آن‌که در بررسی فعالیت‌های محصص پیش از جلای وطن می‌توان کارهای او را در روزنامه‌ها و مجلات مختلف با طیفی از سلایق سیاسی و اجتماعی مشاهده کرد؛ از هفته‌نامه طنز توفیق گرفته تا کتاب هفته شاملو و حتی روزنامه کیهان. محصص در سال‌های پایانی عمر به بیماری پارکینسون دچار شد که عاقبت نیز همین درد او را از پا انداخت، اما به گواه نزدیکانش حتی تا لحظه مرگ از خلق کردن دست نکشید.

فوکوس

کریستوفر ریو کنار رابین ویلیامز - ۱۹۹۵

۱۵ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۰ اکتبر ۲۰۰۴ میلادی، کریستوفر ریو، بازیگر کاراکتر سینمایی مشهور «سوپرمن» در ۵۲سالگی درگذشت. ریو که در نقش سوپرمن بارها جهان را نجات داده بود، در سال ۱۹۹۵ بر اثر سقوط از اسب فلج شد و تا آخر عمر روی صندلی چرخدار نشست. در تمام سال‌هایی که ریو از عوارض این سانحه رنج می‌برد، رابین ویلیامز بازیگر سرشناس و دوست قدیمی‌اش در کنارش بود و اجازه نداد اویی که زمانی در معرض توجه همگان بود، در تنهایی و عزلت غرق شود.

فرجام

صدای پرطرفدار فرانسه

تولد در خانواده‌ای ازهم‌گسیخته، سپرده‌شدن به مادربزرگی وحشتناک، ازدست‌دادن بینایی از سه تا هفت سالگی بر اثر عفونت، تکدی‌گری در خیابان‌ها و ازدست‌دادن فرزند در ۱۷سالگی تنها گوشه‌ای از زندگی ادیت پیاف در دو دهه نخست زندگی‌اش است. زنی که امروز به‌عنوان یکی از بزرگترین خواننده‌های تاریخ فرانسه شناخته می‌شود و اگر در ۲۰ سالگی حمایت نمی‌شد، شاید اکنون هیچ‌کس از وجود چنین استعدادی اطلاع پیدا نمی‌کرد. ۵۶سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۰ اکتبر ۱۹۶۳ میلادی، ادیت جوواننا گاسیون با نام هنری ادیت پیاف در ۴۷ سالگی درگذشت. او که از پدری فرانسوی و مادری ایتالیایی در پاریس به دنیا آمده بود، با شعرهایی که خود می‌سرود و آهنگ‌هایی که در ساخته‌شدن‌شان همکاری می‌کرد، طی دو دهه به یکی از پرطرفدارترین خواننده‌های فرانسوی‌زبان تبدیل شد تا جایی که ژان کوکتو شاعر، نمایشنامه‌نویس و کارگردان شهیر سینمای فرانسه نمایشنامه «زیبای بی‌خیال» را با محوریت شخصیت او نوشت. پس از مرگ پیاف ده‌ها هزار نفر در مراسم تشییع او شرکت کردند و پیکرش در گورستان پرلاشز به خاک سپرده شد.

دژاوو

۷ دهه با تیم ملی

ساعت پنج عصر امروز از سری مسابقات مقدماتی جام‌جهانی دو تیم ایران و کامبوج از گروه C آسیا مقابل یکدیگر صف‌آرایی می‌کنند. با توجه به تمهیدات اندیشیده‌شده و خصوصا حضور یوری ژورکائف، بازیکن سابق تیم‌ملی فوتبال فرانسه، به عنوان ناظر فیفا انتظار می‌رود که این مسابقه به بهترین نحو ممکن برگزار شده و روزی فراموش‌نشدنی را برای عاشقان فوتبال و تیم‌ملی ایران اعم از زن و مرد در ورزشگاه آزادی رقم بزنند؛ اما به هر حال در صفحات تاریخ تیم‌ملی فوتبال ایران، امروز را باید صاحب جایگاهی ویژه به شمار بیاوریم چه آن‌که پس از سال‌ها این نخستین مسابقه فوتبالی است که زنان و دختران ایرانی با خریدن بلیت و به شکل طبیعی قرار است راهی ورزشگاه شده و به تماشای یک مسابقه فوتبال بنشینند.

روزی که تیم‌ملی رسمی شد

از دید فیفا نخستین بازی تیم‌ملی فوتبال ایران ۷ خرداد ۱۳۲۹ خورشیدی و مقابل تیم‌ملی فوتبال ترکیه رقم خورد؛ مسابقه‌ای که در شهر استانبول انجام شد و با نتیجه ۶ بر یک به نفع تیم‌ملی ترکیه به پایان رسید. اما در برخی منابع داخلی نخستین مسابقه یک تیم ایرانی -غیر از تیم‌ملی- با تیمی غیر ایرانی بازی تیم فوتبال منتخب تهران با تیم منتخب بادکوبه

ذکر شده است که در سال ۱۳۰۵ در قلمرو آذربایجان شوروی برگزار شد. در این میان اطلاعاتی هم از مسابقه تیم منتخب مشهد، تهران و اصفهان با تیم‌های ملی فوتبال افغانستان و هندوستان در سال ۱۳۲۰ خورشیدی وجود دارد؛ اما بازی با تیم‌ملی فوتبال ترکیه در سال ۱۳۲۶ و حضور در برابر تیم‌ملی فوتبال افغانستان در سال ۱۳۲۷ را باید نخستین بازی‌هایی دانست

که تیمی از ایران با عنوان «تیم ملی» مقابل حریفان خود صف‌آرایی کرده است. هر چند همچنان فدراسیون بین‌المللی تاریخ و آمار فوتبال نخستین بازی رسمی تیم‌ملی فوتبال ایران را همان بازی با ترکیه در سال ۱۹۵۰ میلادی می‌داند.

وقتی جام‌جهانی مهم نبود!

تأسیس فدراسیون فوتبال ایران به سال ۱۳۲۵ خورشیدی برمی‌گردد. دو سال پس از این تاریخ یعنی در سال ۱۹۴۸ میلادی این فدراسیون به عضویت فیفا درآمد و ۲۰ سال بعد یعنی در سال ۱۹۶۸ نخستین قهرمانی خود را در جام ملت‌های آسیا جشن گرفت. جالب است بدانید ایران تا سال ۱۹۷۴ میلادی تلاش و تمایلی برای حضور در جام‌جهانی فوتبال انجام نداد و در این سال نخستین حضورش با حذف در مرحله مقدماتی همراه بود. اما چهار سال بعد یعنی در سال ۱۹۷۸ میلادی ایران در دومین تلاش جدی خود موفق شد که به‌عنوان تنها نماینده آسیا راهی مسابقات جام‌جهانی فوتبال در آرژانتین شود. مسابقات تیم‌ملی فوتبال ایران تا سال ۱۳۵۰ در ورزشگاه امجدیه (شهید شیرودی فعلی) برگزار می‌شد. ورزشگاهی که در سال ۱۳۱۸ خورشیدی یعنی هفت سال پیش از تأسیس فدراسیون فوتبال ایران ساخته شده بود. اما از سال ۱۳۵۰ و با بهره‌برداری از ورزشگاه بزرگ آزادی که برای میزبانی بازی‌های آسیایی تهران بنا شده بود، مسابقات ملی و باشگاهی به ورزشگاه نوساز منتقل شد که افتتاح آن نیز ۲۷ اسفند ۱۳۵۰ با بازی بین تیم‌های پرسپولیس و کروزیرو از برزیل رقم خورد.

معما

مرگ خلیفه برادرکش

وقتی در سال ۱۲۶ هجری خورشیدی ابومسلم خراسانی دعوت خود برای قیام ضد بنی‌امیه را علنی کرد، دو طیف بیش از دیگران ندای او را لبیک گفتند. نخست شیعیانی که هنوز داغ امام حسین(ع) را بر دل داشتند و خون او و یارانش را بر دستان بنی‌امیه می‌دیدند و سپس ایرانیان مسلمانی که تبعیض رواشده از سوی حکومت نژادپرست و عرب‌دوست بنی‌امیه را دیگر برنمی‌تافتند و حاضر بودند برای داشتن امتیاز یکسان با اعراب، خون بدهند. در چنین اوضاعی نوید قیام نوادگان عموی پیامبر اسلام یعنی عباس بن عبدالمطلب بر ضد حکومت جور بنی‌امیه که ابومسلم مروج آن بود، خیلی زود سپاهی گران را زیر پرچم سیاه جامگان جمع کرد.

هزار و یک شب عباسیان در بغداد

با تلاش ابومسلم، نوادگان عباس بن عبدالمطلب که «عباسیان» خوانده می‌شدند، در عراق عَلَم قیام برافراشتند. نهایت این که مروان دوم، آخرین خلیفه اموی بعد از شکست در جنگ زاب هنگام فرار به مصر کشته شد تا سفاح به‌عنوان نخستین خلیفه عباسی در کوفه خطبه بخواند. عباسیان به‌عنوان سومین خلافت اسلامی بعد از خلفای راشدین و بنی‌امیه، مدت ۵ قرن بر سرزمین‌های اسلامی حکم راندند و ۳۷ تن از آنان در بغداد بر تخت خلافت نشستند. آنها نیز مانند هر سلسله دیگری معجونی از خلفای مختلف را به خود دیدند اما بی‌شک مقتدرترین دوران خود را در زمان خلافت هارون‌الرشید پنجمین خلیفه از آل عباس تجربه کردند. خلیفه‌ای که در ری زاده شد و پس از ۲۲ سال حکومتداری در توس دفن شد. هارون پیش از مرگ پسرش امین را جانشین خود قرار داده و دیگر پسر خود مأمون را نیز به ولیعهدی برادرش برگزید. او چنان در اجرای این وصیت مصر بود که مفادش را در قالب عهدنامه‌ای نوشت و دستور داد آن را بر دیوار کعبه بیاویزند.

شکستن عهد و از دست‌دادن تخت

پس از مرگ هارون و بر تخت نشستن امین در بغداد، اختلاف بین دو برادر با زیر پا گذاشتن عهدنامه از سوی امین و تعیین فرزندش موسی به ولیعهدی اوج گرفت که نتیجه غایی آن چیزی جز حمله طاهر ذوالیمینین سردار ایرانی سپاه مأمون به بغداد و قتل خلیفه جوان نبود. مأمون بعد از امین ۲۰ سال خلافت کرد و یکی از سیاه‌ترین نقاط دوران حکومت او شهادت امام شیعیان علی ابن موسی‌الرضا(ع) به دستور شخص خلیفه بود. خلیفه جوان عباسی که برای به‌دست آوردن حمایت علویان، امام هشتم شیعیان را به ولایت عهدی خود انتخاب کرده بود، پس از مواجهه با شورش خاندان عباسی در مخالفت با این تصمیم، نقشه به شهادت رساندن نواده پیامبر(ص) و فضل بن سهل (وزیر ایرانی‌اش) را توأمان طراحی و اجرا کرد. مأمون عباسی عاقبت ۱۱۸۶ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۸ مهر ۲۱۲ هجری خورشیدی در شهر طرسوس (واقع در جنوب ترکیه امروزی) درگذشت.

منابع: تاریخ سیاسی و اجتماعی خراسان در آغاز حکومت عباسیان، تاریخ ایران بعد از اسلام، تاریخ ایران از ورود مسلمانان تا برآمدن طاهریان

ملاقات مأمون با هیات دیپلماتیک بیزانس- ۲۰۸ هجری خورشیدی
(نگاره از کتاب تاریخ مصور جان اسکای لیتز- قرن ۱۱ میلادی)

جدول شماره ۱۸۱۲

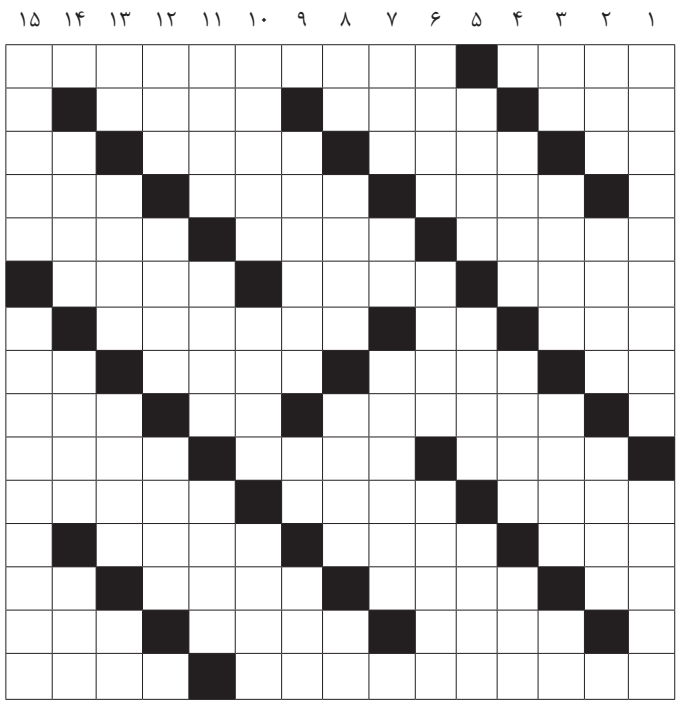

افقی

۱- از اخلاط چهارگانه طب قدیم- از مطرح‌ترین بازیگران هالیوود که فیلم‌های «هفت» و «مظنونین همیشگی» را در کارنامه خود دارد
۲- ملیت گوگول- از شهرهای استان خوزستان- باهوش
۳- خاندان- نمره عالی- موزیک نظامی- شایعه
۴- دومین نوشیدنی پرمصرف مردم جهان- سبک شعری صائب تبریزی- گندم سوده‌شده
۵- دست‌به‌دست‌شدن پول در اصطلاح بانک- نخستین خطمسلمانان- کافه‌فرنگی
۶- تیم فوتبالی در فرانسه- تکرارشده- پذیرفتن
۷- قیم- حرف فاصله- دوری کردن
۸- هنوز انگلیسی- نخستین سوخت بشر- از شنبه تا جمعه- آش
۹- کود گیاهی- صدمتر مربع- علف خشک
۱۰- مبارزه با حریف خیالی در کاراته- اثر ژان‌ژاک روسو- خدمتکارپیر
۱۱- ظاهر و آشکار- قدرت- به تاخیرانداختن توبه
۱۲- جامه صاف‌کن- بهار خواب- هر یک از واحدهای تخصصی در ارتش
۱۳- عدد دونده- پراکندگی- دیوار قلعه- حرف همراهی
۱۴- آبزی خوشمزه- نجات‌دهنده- آقاوسرور
۱۵- رمان اسکار وایلد ایرلندی- جاسوس

عمودی

۱- دنیای آخرت- سزا
۲- حرکت کرم گونه- نوعی شیرینی- پایتخت اکوادور
۳- زیرخاک پنهان کردن- زردآلوی خشک‌شده- هدیه- ابرغلیظ
۴- خالق سبک‌شناسی- فقط خدا ندارد- از آلات موسیقی
۵- از شهرهای فرانسه- ضربه‌ای با نوک پا- از واجبات نماز
۶- ظرف گدایی- صمغ درخت بلوط- زیباخواندن قرآن
۷- واحد مقیاس فشار الکتریسیته- حشره جهنده- برابری
۸- حرف دهن کجی- فریادشادمانی- ارتباط تلفنی- نمادباریکی
۹- زاویه بین ۹۰ تا ۱۸۰ درجه- پول ژاپن- ساختمان
۱۰- رهایی- فالگیری- لقب هندی
۱۱- جزیره‌ای در جنوب- چراغ پایه‌دار- سرایت پیداکردن
۱۲- از رشته‌های ورزش دوومیدانی- خراب و فاسد- گروه
۱۳- عدد نخست- کج و مایل- آهنگر معروف- آفت نباتی
۱۴- تکاور- نوعی ماسه ریز- واحد ذخیره‌سازی اطلاعات کامپیوتر
۱۵- از حواریون- حرکت کردن
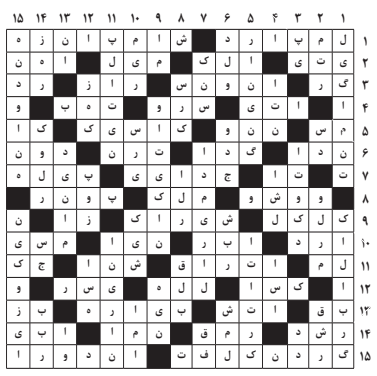
حل جدول شماره ۱۸۱۱